

Передплата

на «РУСЛАНА» вкласно:
в Австрії:

на члн рік . . . 20 кор.
на рік року . . . 16 кор.
на чверть року . . . 5 кор.
на місяць . . . 170 кор.

За границю:

члн рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на рік року . . . 8 рублів
або 18 франків

Єдине число по 10 сот.

РУСЛАН

«Вареш ми очі і душу ми вироши: а не возьмеш мплести і віри не возьмеш, бо русла ми серце і віра русла.» — В Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских свят о 5½ год. поноудня.

Редакция, адміністрация і експедиция «Руслана» під ч. 1. пл. Дембровского (Харунщина). Експедиция місцева в Агенції Соколовского в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає сялимо напередне застережене.— Рекламці неопечатаніє вільні від порта.— Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надсланім» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 сот. від стрічки.

Рік 1907 в нашім народнім житю.

(Дальше).

Як ми вже попередю зазначили, між рускими радикалами а соціалдемократами не лише в теоретичних їх програмах, але й в практичнім поступованю майже нема ніякої різниці. Одначе обидва сі сторони ідуть навперейми, щоби здобути вплив на широкі верстви народні. Передовсім змагають до того підкопуванем поваги всякої власти, а найбільш духовенства і Церкви. Тимто нема числа «Громадского Голосу» або «Землі і волі», де би не було нападів на «попів», де би не підривало ся самих основних підвалин Христової віри і Церкви. Під покровом і заходом «Гром. Голосу» і д-ра Трильовского витворила ся окрема література радикальна з летючих листків і брошур, розкидуваних поміж селянством і міщанством н. пр. «Революційний катехізм» і т. п. Яку поживу подає нпр. соц. демократична «Земля і Воля», досить навести статі «Наукозі подання про перші дитячі та молодечі літа Ісуса» (з книжки Ренана) або «Християнські місіонарі в Хнах або котра релігія є добра (з розговорів Вольтера)» або згадати н. пр. про орган посла Остапчука «Червоний прапор», котрий він розкидував свого часу між селянами якраз підчас візитациї канонічної Впр Митрополита Шептицького в Збаражчині і Тернопільщині.

Та не тільки між селянством і міщанством трудять ся наші радикали і соціалдемократи, але в новіших часах звернули свою бачність на учительство, для котрого основано на Буковині часопись «Промінь» (що в минулім році перестала виходити). Яким духом віє в тих кругах, може послужити частина з дописи якогось учителя в «Гром. Голосі»:

«До домагань учителів мало хто відносить ся прихильно. Шляхта не любить просвіти, проте хотіла би, аби ті, що її ширять, прямо з голоду гинули, бо тоді — по причині недостачі сил та здоровля — не могли би научати дітей так, як належить. Більша часть попів хотіла би, щоби вернули часи дякоучительства, щоби учитель був кожної хвилі попови на услугах; їх лютить те, що тепершній учитель вважає себе вільним горожанином, та, що селяни відносять ся до неодоного учителя о много прихильнійше чим до попа. Урядники знова не хотять навіть чути о тім, щоби учителі побирали таку платню, як вони. Словом: мало таких, щоби відносили ся до домагань учительства прихильно. Тому власне учителі по-

винні зорганізувати ся, злучити ся разом, щоби — таким робом — сотворити одну велику армію, перед якою „сильні сего міра“ — чули би боязнь!»

«І доси учительство — зрозумівши вагу злуки — лучило ся, гуртувало ся під свій прапор. Завдячити се належить «Проміневи» та «Газеті і Szkoln-ій». Се учительські трибуни, з яких сьміло дунав голос покровджених; кожде безправство, кожде лайдацтво тут напаянувало ся. Так щож? — «Промінь» перестав виходити! Здавало ся, що «Промінь» розвиваєть ся, та огріє в недозві усе народне учительство, бо, коли попередніх літ виходив він дуже рідко, — нераз по чотири числа нараз, то сего року виходив він дуже точно. На стовпцях своїх порушував квестії дуже актуальні; завдяки йому справа вільної школи стала у нас — важною квестією. Взагалі відповідав своїому завданю. В кінці несподівано занедужав, перестав говорити, тай... умер!»

Що академічна молодіж з малими виемками опинила ся в тім таборі радикальнім і соціалдемократичнім, про те нема що й розводити ся. А головно се сини сьвящеників і селян! Яким духом дихає ся молодіж, показує дрібне але характеристичне оповіщенє, яке недавно появило ся в органі «Нар. Комітету» в «Ділі». Ось оно звучить:

«Сьвяточний вокально-музикальній обхід при співучасті пань: д-ра Нусбрехерової, Іммердаверівної, Щедрович-Ганкевичевої, Гольдгаммерівної і панів арт. опери Г. Гусса, д-ра Л. Ляндава, Д. Вініда, а також хор товариства «Бандурист» устроює в суботу, 18. січня с. р. у Львові в салі тов. «Яд Харузім» (ул. Бернштайна, 11) місцевий комітет жидівської соціально-демократичної партії в 10 літній ювілей діяльності жидівської соц.-дем. партії «Бунд» в Росії. Відчит виголосить п-ні др. Тетяна Грігоровіч з Чернівців».

Як відносять ся рускі соціалісти до радикалів, характеризує статя, яку подала соціалістична «Земля і Воля» про зїзд радикалів в Станіславові.

«Зїзд мав характер віча, пише «Земля і Воля». До певної міри в виду численности своєї мусів він таким бути, але видко було, що заряд партії сьвідомо хотів мати його таким. На серйозні реферати не було зовсім часу. Весь час майже зїзду заняли справозданя з діяльності заряду партії, редакції «Гр. Голоса», послів і оживлені дискусії над ними, особливо над справозданем послів. На реферати, які стояли на дальшому порядку дневному зїзду, не було майже зовсім часу.

«Зі справозданя заряду партії (реф. пос. Бачинський) довідали ся ми мж иньшими, що партія при останніх виборах недоцінювала своїх сил і через те не вєпіла провести в

парламент стільки послів, кільки могла, що в округах, де не ставали радикальні кандидати підпирала кандидатів нац. демократичних і соц. демократичних. Як ся підпора виглядала на ділі, на се дуже гарний доказ — робота радикалів в окрузі Збараж-Тернопіль Козова.

«Зі справозданя ред. «Гр. Голоса» (п. Волосьнки) довідали ся ми, що «Гр. Голос» друкує ся в 1.300 прим. та що бореть ся з великими довгами. Посол Бачинський вказав пр. на те, що редактор «Гр. Голосу» мусів на газету позаставляти жінчині річі, що з надмірної праці оден з редакторів набавив ся сухіт. Бесідники, що забирали голос над рефератом п. Волосьнки, всі майже без виімку скаржились, що «Гр. Голос» дуже погано редагований, що в полеміці замість поважного трактованя справ уживає грубої і невідповідної лайки».

(Отже видно, що й самим радикалам на зовсім до вподоби груба лайка, якою переповнене звичайно кожде число «Гр. Голосу». — Р е д. Р у с л.)

Цікаво також, як «Земля і Воля» задивляє ся на отаманів радикального стороництва д-ра Трильовского і д-ра Даниловича, про котрих з не менше грубим тоном відзиває ся, як сей, котрий порікає в редагованю «Гр. Голосу».

«Резолюцію про відношене партії до нац. соц. демократичної партії мотивував др. Данилович. Резолюция висказувала ся за тим, що партія ані з огляду на свою програму, ані тактику не вважає потрібними лучити ся ні з укр. соц. демократами, ні з нац. демократами. Демагогією по слугували ся майже усі бесідники на зїзді. Найбільше було її у посла Трильовського. Але демагогію п. Даниловича можна назвати тільки ординарно. Бо якжеж назвати слова пана доктора, звернені на адресу укр. соціалдемократів, що вони змагають до того, «аби всі хлопці зійшли на дідів?» Але і инші аргументи п. Даниловича були якби живцем вихоплені з «Руского Селянина» і «Gońca Polsko-go» котрих редактори Демянчук і Брандовскі се звичайні шубравці. (Се вже не ординарно! Р е д. Р у с л.)

В справі акції при найблизших соймових виборах рішив зїзд виставляти у всіх повітах, де мають вплив, своїх кандидатів».

Цікаву вельми характеристику подає «Земля і Воля» про звіт з діяльності радикальних послів в держ. раді, а особливо самого д-ра Трильовского:

«Справозданє з парламентарної діяльності складав пос. Трильовський. Безперечно, пос. Трильовський як провідник партії та як організатор «Січей» дуже заслужений. Та хто почув справозданє пана посла, той

певно мусів стратити до нього всяку пошану. Так легковажити собі учасників зїзду і так компромітувати свою партію ледви чи хто потрапив би. Замість справоздання з парламентарної діяльності чули люди бабусині казки про те, як Бек залицявся до Потоцького (як сільський слуга до гарної пані), як Бек і Потоцький дрожали перед послом Бачинським, як рускі послі робили обструкцію в парламенті при помочи свиставок за 15 кр. (тут шан. посол вважав за відповідне показати учасникам свою свиставку і за свистати на ній), як люди повинні удавати ся до посла в справі надужить, помочи і т. п. (тут шан. посол вважав за відповідне заявити прилюдно, що тільки той може числити на поміч послів, хто пішле реценсі „Гр. Голосу“). Не обійшлося в справозданню послів і без нападів і лайки на укр. соціялдемократів. Слухаючи сеї промови справді мало ся жаль і за самого посла Трильовського і за учасників зїзду. Врештіння її мусів затирати посол Бачинський, майже одинокий чоловік, що потрапив на зїзді заховати поважний тон і зміст в своїх промовах“.

(Дальше буде).

Політичний огляд.

Австро-Угорщина.

Бюджетова комісія держ. ради зїбрала ся 22. с. м. і має тижнево відбувати ся 3-4 засідання, щоби бюджет виготовити до кінця лютого або перших днів марця. Передовсім обговорено справу розділу рефератів, а скоро се послїдує і буде вибраний бюджетовий референт для повної палати, тоді буде тижнева перерва, щоби поодинокі референти могли виготовити звіт приділених собі частин бюджету.

Про німецько-чеське порозуміння говорив перед виборцями в Клятові др. Крамарж і заперечив на основі недавньої розмови з міністром-президентом бар. Беком, начеб в тій цілі мали бути скликані угодові конференції під проводом правительства. Правда лише, що деякі точки німецько-чеського питання мають бути розв'язані, але се послїдує законодавчою дорогою. Найтрудніша справа охорони народних меншостей.

Підчас побуту делегатів австрійських і угорських у пристани воєнній в Полі, де они оглядали воєнну пристань і вправи фльоти, іредентисти виправили демонстрацію проти Австрії. Правительство побачило тепер, що треба направити неодна давне занедбане, яке причинило ся до розросту іреденти і не одно зробити, чого давно домагали ся справдешні австрійські патриоти, а на що давніше правительство мало зплющені очи. Яке є жерело сеї кертичної роботи на шкоду Австрії, вказує виразно обставина, що коштувця Барабаша, теперішнього президента угорської делегації витали з одушевлялем іредентисти і висилали до него депутацію з жалаями на „австрійське гноблене“! Зв'язь ясна: Мацініні — Кошут! Мабуть мати ме правительство ще доволі відваги сильною рукою пригадати іредентистичним ворохобникам, що Поля, як се зазначив адмірал фльоти в промові пращальній в Реці, завдячує свій зріст маринарці і з малого села стала цвітучою пристанню австрійською.

Справою сих демонстрацій і положеня в Полі занимала ся

минувшої неділі конференція у Відні, в котрій мали участь бар. Бек бар. Бінерт, намісник Триесту кн. Гогенльогге, віцеадмірал Ріппер, маршалок Істриї Річчі з двома членами кр. виділу, посол хорватський Лягінія і секц. шеф з міністерства внутр. справ Гердль. Міністер-президент назвав положеня в Полі неможливим і заповів важні кроки законодатні для уздоровленя відносин в Полі, а колиб се стало неможливим, тоді правительство було би приневолене видати виїмкові закони для Полі. Над сею справою переведено ширшу розправу і на останку поручено міністроу бар. Бінертові виробити деякі предлоги законів.

Заграниця.

Італіяни не позбувають ся заборочих забавів коштом Австрії. Славний італійський поет D'Annunzio написав тепер новий драматичний твір „La Nave“. Дія відбуває ся в середних віках у Венеції а кінчить ся тим, що богатир драми вступає на корабель, а нарід кличе до него з одушевленем: „Визволи Адрию, визволи для свого народу Адрию!“ Такі оклики гомонять мило у ушах „спасителів Триесту і Трентіна“, а зібрана товпа витає се грімкими оплесками. Сю драму виставляють в Італії, а знаменно, що й італійські послі беруть участь в тій роботі. Посол Фаелі пише про „чужі моря, які обливаеть італійські побережа“, про „біль задля моря, яке нам забрала держава, з котрою зконечности творимо союз“. Замітно, що навіть король двічі був на виставі сего твору.

Але жадібна рука Італії сягає далеко на Схід і підриває народо-господарске становище і доходи Австрії. Якраз появили ся статистичні викази італійського вивозу до Туреччини в р. 1906. Виносить він річно около 80½ мільона лір, отже підніс ся в останнім десятиліттю о більше як 32 мільони і рівнає ся 70% степенюванню. Половина італійського вивозу, се бавовняні вироби, що до котрих Італія йде зараз за Англією. Привіз з Туреччини до Італії виносив в 1906 р. 52½ міль. лір, отже о 19 міль. більше пересічно, як в останнім десятиліттю. Що до вивозу і призову занимає Італія в Туреччині пяте місце серед великих держав. Але вплив Італії є не лише народогосподарський, але й чисто політичний. Рим стає помалу осередком для всяких вістей про балканські справи і для барканських впливів. Усі визначніші народи балканські мають своїх агентів в Римі, щоби освідомлювати ся про політику Італії. Італія вельми зручно пособляє і дає охорону змаганям про Велику Альбанію.

В Берліні передвчера повстала велика метушня коло будови нового театру між робітниками лишеними праці а поліцією, котра намагала ся розігнати зібрані товпи Робітники повитали поліцію градом каміня, а поліція наперла на робітників з шаблями. Почала ся завзята бійка, в котрій так багато ранено, що звичайне поготівле лікарске не могло собі дати ради.

В Марокку заносить ся на вельми поважні події. Новий султан Мулей Гафід, виступає з резерви, з якою він підлещував то фанатизмови Мароканців, то Франції, і проповідує рішучо св'ятую війну. Що се значить при музулманській загорілости і хоробрости, якої докази там они зложили недавно в бою з Французами, про се не треба розводити ся. Франція має вельми трудне становище і мароканська ворохобня може скінчити ся вельми кроваво (султан голосить, що Касаблянка і Медуна знов будуть в руках

музулманів і що там не остане ані оден християнин!). Тепер бачать се ті, що втрутили Францію в таке трудне положеня, не предвиджуючи такого небезпечного звороту.

В справі реформи шкіл середних.

(Уваги і домаганя з кругів учит. серед. шкіл).

(Дальше).

Переїдїм до інших предметів пр. латини і греки. Ті предмети то „камін преткновеня“ в теперішній реформі середних шкіл. Многі домагають ся знесеня науки граматики та цілковитого усуненя науки греки. Що правда, класичним мовам посвячує ся за багато часу в нашій гімназії. Досить згадати, що в I кл. учать тижнево 7 год. латини в противенстві до о многу лекшої греки, котрої наука розпочинає ся в III кл. В справі науки граматики скажемо, що она тут дуже на місци, бо виробляє у ученика засади логічного думаня, доконечного образованій людини. Що до греки то мова ся єсть так гнучка, віддаюча найвідповіднійше відорвані понятя і так елястична, якої другої не маєш в св'їті. Знаємість обох язиків і їх літератури дає як раз гуманістичне образованє, ту гарну будівлю, без якої вихованє молодежи мало би зміст дуже обмежений, вузький, скажім еґоїстичний. От чому науку тих предметів належало би полишити, хоч з другої сторони можна значно зменшити і улєкшити. Наколиб, як многі домагають ся, належало б одну з них цілком усунути, то повинно ся усунути мову латиньську а не греку. Памятники письменства римського, латиньського, нічого майже ориґінального не дають. Є то взорованя і наслідованя грецких архитворів. Досить згадати Віргілія а хочби Ціцерона, котрий образовав ся у грецких реторів. Чому ж, питаю, маємо полишити образованє на перво-і архитворі а студіювати доперва наслідованя? Ні при чім тут погляд, що латина має і сегодня широкє розповсюдненє в праві, медицині, богословію, історії і т. д. На се відповідь: Те розповсюдненє то досить нужденні останки того розповсюдненя, яке латина мала до 18. в. в школі, письменстві мало що не у всіх народів, диспуті, суді, і т. д., де то говорило ся і писало ся так, що навіть жиди-фактори учили ся латиньської мови до конверсації з панями. А нині? Коли розвиток національної вузкости у всіх народів піде дальше тою дорогою як нині, то в короткім часі і лікарі будуть реценти писати живучою мовою. Не роблячи однак радикальної переміни, котра рідко де удаєсь, належало би при задуманій реформі середних шкіл зменшити науку латини в I. кл. о 3 години тижнево, подекуди і в другіх класах а з авторів прочитати лише Цезара, Овідія, Віргілія, і деякі оди Горация. Авторів історичних і всіх інших можна би читати в добрих перекладах на викладову мову. Греку належало би полишити в обемі дотеперішнім з тою ріжницею, щоби Геродота і Ксенофонта читало ся рівнож в перекладі. Переклади при науці з мови живучої на латину або греку а так само домові задачі належало би знести. Що до домових задач в загалі, то з много досвіду знаю, що они ніякої практичної цілі не мають. Рідко котрий ученик виробляє домову задачу самостійно, старанно і чисто. Що до обробленя то звичайно ті задачі виробляє хто инший та відписуєсь з ріжних підручників так, що ледви дев'ята часть учеників дає задачу домову відповідну цілі. Коли зазначимо сю обставину, що учитель ціли-

ми ночами і днями сидить згорблений над поправлюванем задач домових в тім числі, тратить здоров'я і час до свого дальшого заводового образования, то просте милосердяє наказує зменшити сей тягар ad minimum. Зредуковане науки латини і греки та зменшене задач домових зі всіх язиків було би величезним улекшенем науки і давало би багато часу на інші предмети, о яких ще поговоримо.

Подібно як латина до греки, має ся мова німецька до англійської. Колиб хто сумнівав ся, то най порівняє 18. вік, той час найвисшого розцвіту німецької літератури з першовзорами англійськими а переконає ся, що Лессінг, Гердер, Шіллер*) і інші герої німецької словесности і науки наслідували чи Шекспіра чи Оссіяна чи англійських філософів і т. д. Колиб не значинє німецького яко мови урядово-парляментарної в нашій державі і довгої традиції німецького навіть в шкільництві, то не чули бисьмо потреби науки німецького в середних школах, бо практичнійше було би учитись англійської мови, розповсюдненої в цілім світі.

Застирець.

(Дальше буде).

Листи д-ра Ом. Огоповського до П. Куліша

в літах 1889—91.

Подав

Кирило Студинський.

II.

Високоповажаний Добродію!

Спасибіг Вам, що Ви зволили на мої питання подати деяку відповідь. Рад би я дізнатись, які були Ваші останні чини у службі державній? від коли живете на своєму хуторі і т. и. А вже-ж годі було мені роздобути біографію Вашого високоповажаного подружжя. Пані Кобринська писала мені, що в неї немає тої біографії, бо дістала від ВП. Ганни Барвінка лиш ось-яку звістку: «Моя біографія вся в тім і в, що я звінчала ся рано і живу вже 40 років з моїм коханим чоловіком; Я в роду Білозерських, сестра видавця української «Основи», Василя Білозерського». От, і все. Самі зміркуєте, ВП. Добродію, що така біографічна вістка для історії літератури не є достаточна. Вже-ж треба мені знати день і рік та й місце уродження, відтак рад-би я довідатись про першу науку дома й в школі, про перший почин літературної діяльності і т. и. Прошу Вас отже уклінно, щоб Ви, ВП. Добродію заявили Вашому ВП. подружжю мою просьбу в сій справі, і відтак небавом прислали мені сю біографію і також деякі свої записки.

Прошу прийняти до відомості, що в Львові нема руїн православної церкви. Щоб Ви, ВП. Добродію, про давні церкви Львівські могли дечого довідатись, посилаю Вам статтю Шараневича, відбитку із «Временника Ставропільського Інститута».

Дожидаючи Вашої ласкавої відповіді остаюся щиро прихильним до Вас

Омелян Огоповський

Подвальє, 9.

Львів, 18. (н. ст.) Червня 1889.

III.

Львів, 6 (18) липня 1889.

Високоповажаний Добродію!

Спасибіг Вам за те, що зволили мені прислати житєпись високоповажаного Вашого подружжя!

На Ваші питання відіовів професор Шараневич на приложених двох карточках. Овр-

*) Вжеж таки Шіллер і Гете мимо Шекспіра остануть світової величчя геніями і самостійними великими поетами. — Ред. Русл.

че дечого цікавого зможете довідатись з его книжечки „O rezultatach poszukiwań archeologicznych w okolicy Halicza“. Сю книжечку посилаю Вам поштою під бандеролею.

Прошу Вас відтак уклінно, zvolit' мені відповісти на от-сі питання:

1. Якими псевдонімами (крім «Ганна Барвінок» і «Нечуй-Вітер») користувалась Ваша ВП. дружина в писанях своїх?

2. Де надруковано перші її твори, чи в «Хаті»?

3. Чи «Панько Казюка», «Хоречко», «Иродчук», «Хуторянин», «Прач» суть Ваші псевдоніми?

4. Хто-то в «Гургул дядько», що його поезию друковано в «Меті»?

5. Де надруковано Вашу повість «Про злодія у селі Гаківниці», про котру згадує Петров?

6. Яким достойником був Орлов і Дубельт 1847. р.?

7. Чи «плачущий бідолаха», про котрого Ви згадуєте в «Хуторній поезії», стор. 31., був Василь Білозерський?

8. Який се «южнорусскій словарь» Ваш, про котрий Петров пише що его друковано в «Основі» 1861. р. за февраль і слідуючі місяці? Чи се може «Обьясненіє неудопопнятих южнорусскихъ словъ»?

9. Якій заголовок двох Ваших легенд, що їх надруковано в «Киевлянині»?

10. Чи М. Юзефович про котрого згадує ся в Вашій житєписі (в «Правді») є той-самий, що не давному тому вмер? що денунціював Костомарова?

11. Де був Головинський архієпископом (латинським?) про котрого згадує ся в житєписі?

12. Де виходила «Звѣздочка», въ котрій надруковано Вашу «Повѣсть объ украинскомъ народѣ»?

13. Прошу мені подати деякі дати з життя Марка Вовчка; найпаче коли й де вона родилась? Якъ вона зоветь ся по батьку? де жила і де теперъ живе?

14. В котрім році вмер Опавас Маркович?

Не гнівайтесь, високоповажаний Добродію, що я Вам так багато питань завдав; відповідаючи на їх не потребуєте широко писати, та тільки кількома словами zvoliti списати свої замітки, дарма що в тім вичисленю нема хронологічного порядку.

С правдивим поважаннем

Ваш щирій прихильник

Омелян Огоповський.

Подвальє, 9.

P. S. Післяв би я Вам в дарі свою „Исторію рускої літератури“ і Граматику, так ба, не пустять її через кордон! Дожидаю Вашої ласкавої відповіді небавом, бо 1. (н. ст.) серпня їду вже із Львова на село.

Новинки.

— **Календар.** В пятницу: руско-кат.: Теодозія Вел.; римо-кат.: Тимотея. — В субботу: руско-кат.: Татянина; римо-кат.: Наверн. Павла ап.

— **Торговельний курс в Збараж** відбув ся заходом львівської „Народної Торговлі“ і „Прогрєсвїти“ та збаразкої „Народної Бібліотеки“ в часі від 3. до 26. грудня м. р. Викладали пп. Ів. Петрушевич зі Львова та учителі Редчук і Ванькевич із Збаража. Учасників було 16, а між ними одна дівчица. По занятю: 4 крамарі, 1 дяк, а решта міщани і селяни — кандидати на крамарів. Учасники курсу приготували ся до науки вперед так, що курс міг покінчити ся о кілька днів скорше і з добрим успіхом для учасників.

— **На засіданю київського укр. наук. Тов-а** дня 19. с. м. в помешканю М. Лисенка голова тов-а проф. М. Грушевський зробив цікавий доклад про „Княжий староруский побут в сучаснім українським обиході“. Головні думки сего доклада подає «Рада» отсими словами:

Народня творчість не є щось одірване; багато з того, що ми вважаємо за народне, взято колись з верхніх верств, воно є тільки пережитком. Думають, що староруске жите одірвано від теперішнього. Се не так; коли ми придивимось уважнійше, то побачимо чимало звязків між старим і теперішнім. В обрядових піснях: колядках, щедрівках, в селянському весільному ритуалі і т. и. — у всьому сему зосталось дуже багато побутового з часів київського князівства. Далі проф. Грушевський зупинив ся на так званих князівських диядемах і дівочому вбраню карпатських Гуцулів. Річ у тому, що р. 1889, у Києві, в оселі Гребяновского, була знайдена диядема часів київського князівства. Потім, р. 1900, біля села Сахнівки, у Київщині, знайдено другу, сливе що такуж саму диядему. Сі диядеми перейшли до нас з Візантії, бо на византийських монетах IX в. цариці намальовані сливе що в таких саме диядемах. Диядеми сі були широко розповсюджені, і з княжого двору перейшли навіть до народа. Отеї диядеми дуже схожі на головне дівоче убране карпатских Гуцулок, на так зване „чільце“. Сама назва „чільце“ рівнозначна староруским назвам диядеми — „чолка“, „чоло“. Гуцули, народ східної Карпатщини, визначає ся своєю артистичною вдачею. Тут задержалось чимало пережитків старовини, мосажництво (вироби з міді) дуже поширено на Гуцульщині. От все се і показує, що наше теперішнє українське жите звязане з часами київської держави. Звязків сих треба тільки сильнійше пошукати. Доклад свій проф. Грушевський ілюстрував малюванками з княжих диядем і зразками гуцульських „чільць“. Доклад проф. Грушевского викликав горячі суперечки. Проф. Пивлуцкий зазначив, що такі убраня, як гуцульські „чільця“, стрічають ся на Балканському півострові і можливо, що вони звідти зайшли на Гуцульщину. Д-ка О. Косач не находить нічого спільного між малюнками диядем і зразками „чільць“ і вважає останні загальним всесвітнім убранєм. До її погляду пристає Н. Василенко. Думку Грушевского підтримували д.д. Гринченко, Михальчук і Біляшевський. Суперечки затягнулись до 3 1/2 годин дня.

— **Буча в синагозі.** Вчорашнього дня съятукували львівські Поляки роковини січневого повстаня і замовили богослужєня в лат. катедрі. Рівночасно нечисленна жидівска молодіж, що признає ся до Поляків, урядила своє богослужєня в поступовій біжниці. Підчас сего богослужєня товпа сионістів впала до біжниць і почала співати сионістичні пісні. Се так розлютило польских жидів, що почали бити сионістів палицями. Бійка перенесла ся відтак на улицю і була би довела до проливу крови, як би польські жиди не були утікли під лат. катедру. Сионісти гнали за ними аж під катедру з криком: Геть з Польщею!

— **Нагорода за віднайденє украдених грошей.** Краєва дирекція скарбу оголошує: В ночи з 28. на 29. грудня 1907 вломили ся злочинці до каси уряду податкового в Калуші і забрали готівкою переважно в банкнотах 75.452 К 50 с і вартісні папери на 22.455 К. Краєва дирекція скарбу визначує премію в висоті 5% дійсно віднайдених грошей, зглядно вартісних паперів. Розділ премії застерігає собі краєва дирекція скарбу. Ніяких зажалєнь що до розділу премії не допускає ся.

— **Мілюков в Америці.** В «Berl. Tag.» уміщено ось яку телеграму новоїорского корреспондента газети: „Провідник опозиції“ державної думи депутат Мілюков, який прибув сюди 24. грудня читати реферат, просив Рузвельта дати єму аудієнцію. Російський посол протестував проти веї аудієнції і просив заборонити мітинг, на якому Мілюков повинен був читати лекцію. Тоді Рузвельт відмовив ся прийняти Мілюкова. До сеї звістки «Сег.» додає ще й другу з новоїорської телеграми „P. Sl.“. „Тутешні газети запевняють, що президент Рузвельт хоче побачитись з Мілювим. Приятелі Рузвельтові хотять запросити Мілюкова до себе на обід і зробити так, щоб Рузвельт там побачив ся з ним. Але вони

попереду спитали російського посла, а той за-
раз запротестував. Приятелі Рузвельтові всеж
таки роблять бенкет на честь Мілюкова в Ва-
шінгтоні. В бенкеті обіцяли взяти участь пре-
зидент конгресу Канон, Тафт та інші. На дум-
ку Американців, діяльність Мілюкова в Росії
не така, щоб вона зробила неможливою его
авдієнцію в президента“.

— „Православная Подолія“ і просто „Подолія“.
В числі першому за сей рік камянець-поділь-
ська газета „Подолія“ скромно повідомляє, що
в 1908 року тижневик „Православная Подолія“
виходитиме в такому ж розмірі й по тій же
програмі, як і року 1907; газетаж „Подолія“
— виходитиме так саме по старій програмі,
але тимчасово її буде зменшено до 3 разів на
тиждень. Се через те, що не вистарчає кош-
тів, бо єпархіальний зїзд подільського духо-
вництва, що відбув ся в жовтні минулого
року, до сего ніяких певних постанов не
зробив.

— Carte de l'extension du peuple ukrainien
par D. Aitoff. Сю карту України, видану ре-
дакцією Ukrainische Rundschau, а заходом
п. Яр. Федорчука в Парижі, розіслано свого
часу з одною із брошур пок. Р. Сембратовича.
Узглянувши на ній передовсім етнографію і
топографію України. Величина карти 30x40
см., а виконане єї дуже гарне. Ціна 70 сот.
Передплатники Ukr. Rundschau, які зложать
передплату до 5. лютого с. р., дістануть карту
даром. Адреса Ukr. Rundschau: Wien, XVII/3,
Frauenfelderstrasse 2.

— Нема порядку. В м. Нова-Басань, козелець-
кого повіту в Росії — як доносить „Край“ —
є чимала бібліотека, — така, що для селян в
ній доволі усяких книжок. Та як нема певно
го бібліотекаря або бібліотечки, а — як то
кажуть — хто зван, той і пан, то бібліотека
ся далеко не виконує свого призначення. Книж-
ки в ній усіх сортів так звалені в купу, що
часто-густо й витреваллий чоловік не може
знайти потрібної єму книжки. А через се чи-
тачі часто і беруть не ті книжки, що їм ба-
жає ся, а які лежать зверху (і у нас в Гали-
чині таке буває. — Ред. Русл.).

— Сім тижнів під землею. В копальні золота
в Єлі в Неваді в північній Америці засипало
в закопі Альфа ще 4. грудня м. р. в глибокій
тисяч стіп трох гірників, Англіїців: Белея,
Бравна і Мек Дональда а тепер наспіла звід
там вість, що по семи неділях видобуто їх
щасливо і зовсім здорових зпід землі. Щас-
тєм їх було то, що задержали були підчас
катастрофи руря, котрими до копальні спро-
ваджувано воздух і випомповувано воду. Од-
ною з тих рур послано замкненим під зем-
лею за допомогою тиснення воздуха всіляку
поживу, а друга, через котру заведено рід те-
лефону, служила їм до розмови. Засипані сто-
яли в той спосіб в звязи зі світом на землі
і не тратили надію та доброго гумору, зна-
ючи, що їх товариші, котрі день і ніч працю-
вали над їх виконанєм, не дадуть їм загинути.
Одного разу жалували ся они дотепно на
„хлопця при телефоні, котрий дзвонить“ і да-
ли зпід землі знати, що скоро товариші на
горі „не направлять телефон і не спустять їм
теплої води на купіль, то они випровадять ся
до иншого готелю. Перед Різдом телефону-
вали знов на гору: „Ми здорові, не забувайте
що надходить Різдо“. Першого дня свята
спущено їм під землю упеченого индика, ан-
гліїський різдвяний будень (pudding) і велику
фляшку горівки. Попівши святочно, відпо-
віли они, що все їм смакувало знаменито,
лиш що до горівки не можуть сказати, яка
она, бо до порівняннн здала би ся їм друга
фляшка. Навіть і про розривку для засипаних
під землею не забули товариші на горі: при
одній з рур устали на свята фонограф а
той вигривав для сидячих під землею всілякі
пісні і марші. В заміну за то ставав один або
другий із засипаних та співав в рурю яку
пісню. Один із засипаних, Белей є жонатий і
має діти; той пересидів більшу часть часу
своєї неволі коло телефону і розмовляв зі
всю, ще дуже молодою жінкою. Наконєць

діждали ся висвободженнн і вечером дня 19.
с. м. видобуто засипаних на верх.

Оповідки.

— Дальший репертуар руского театру в Ко-
ломиї. (Салн Каси шадвичої. Початок 7½ ве-
чером. Білети продає „Народна Торговля“ а
від год. 5. вечером в день представлення
каса театру).

В пятницю дня 24. с. м. бенефіс дружи-
ни театру.

В суботу дня 25. с. м. „Жидівка ви-
хрестка“ народний образ в 5 діях зі співами
і танцями Тогобочного.

В неділю дня 26. с. м. по полудні о 3.
годині по знижених цінах „Маруся Богуславка“
історична драма зі співами і танцями в 5 ді-
ях М. Старицького. — Вечером о 7½ годині
„Дванацять дочок на відданю“ народна ко-
медия в 3 діях зі співами і танцями М. Кро-
пивницького.

Ві второк дня 28. с. м. послідне пред-
ставленє „Серед бурі“ історична драма зі спі-
вами в 5 діях Б. Грінченка.

— 3 почти. Розпорядженєм з дня 11. гру-
дня 1907 знесло міністерство торгівлі доте-
перішний спосіб зачислюваннн з помічю по-
чтових марок пертових належитостей скрит-
кових вплачуваннх через сторони і належито-
стей за впис застереженнн власної інтервенції
при ревізії цловій почтових посилок. Натомість
зарядило зачислюваннє тих належитостей го-
тівкою і то почавши від дня 1. лютого 1908.
Публіці користаючій з повисших урядженнн
будуть видаваннн посьвідки на вплаченнн нале-
житости заосмотреннн відтиском денної стамплі
дотичного уряду як тачож підписом урядника
приймаючого оплату. Посьвідки ті будуть мі-
стили в собі точний речивєць, за який нале-
житість вплачено і єї титул. Висота тих оплат
вноситься скриткової місячно 2 К в разі за-
стереженнн відбору виключно посилок листових
звичайних і поручених, зглядно 3 К, в разі
застереженнн відбору посилок листових і авізів
на всі инші послілки — і належитостей за
впис застереженнн власної інтервенції при о-
платі ця посилок, котрі вносять 3 К, не у-
лягає змінн.

Телеграми

з дня 23. січня.

Відень. Бюджетова комісія держ. ради на
вчорашнім засіданню розділила реферати бю-
джету на 1908. р. З Русинів дістав пос. Ва-
силько реферат про справи патентові, та про
гірничі власти, наукові заведеннн гірничі і про
державні заведеннн гірничі.

Загреб. Новий бан Хорвації бар. Равх
привіз деякі уступки для Хорватів, а се: на
урядових будинках замість малярско-хорват-
ських написий будуть від тепер лише хорват-
ські написи.

Відень. Deutsches Volksblatt доносить, що
становиско бана бар. Равха є захитане; хор-
ватске правительство бачить, що при вибо-
рах не утворить уніоністичної партії.

Будапешт. Соїм скінчив дискусію над
контингентом рекрута.

Colosseum
в пасажи Германів

при ул. Соняшній у Львові.

Нова сензацийна програма.

від 16. до 31. січня 1908.

Щоденно о год. 8. вечер представленє.
В неділі і свята 2 представлення о 4. год. по-
пол. і о 8. год. вечером. Що пятниці High-Life
представленє. Білети вчаснійше можна набу-
ти в конторі Пльона при ул. Кароля Людвиг-
ка ч. 5.

ДОБРИЙ АПЕТИТ

дістанете по ужитю

Кайзер'а
Pfeffermünz-Caramellen

Випробовані і поручені лікарями.

Необхідні при лихім травленню, без-
апетитности, жолудковім болю і т. д.
Відсвіжуюче і оживляюче средство.

Пакет 20 або 40 сот. у всіх апіках і
дрогуєриях.

(10—12)

Контора виміни

ц. к. упр. гал. акц.

Банку
Гіпотечного

купув і продає

всякі

вартісні папери

і МОНЕТИ

по найточнійшій денній курсі,
не числячи ніякої провізії.

Товариство взаїмних обезпечєнь

„Дністер“

у Львові, при улиці Рускій ч. 20. (дім власний).
приймає обезпечєня будинків, всяких річій до-
машних і господарських, збіжжнн і паші на слу-
чай шкід заподіяних через пожар. Оплата
премій мала, а к ристь для погорівших
велька.

Шкоди ліквідує і виплачує „Дністер“
з найбільшою скоростію. При оцінці шкід бу-
вають запрошені 2 господарі селяни з поміж
членів. Дотепер виплатив „Дністер“ 13.747 від-
шндованнн в сумі сім і пів мільона корон.

Зиск по скінченнї році звертає ся чле-
нам. Звороту за р. 1906 дістали обезпечєні
члени по 10 сот. за кожду корону заплаченої
річної премії.

Банк красєвий у Львові і в Чернівцях, Ка-
са опадности у Львові, і т. д. приймають
поліси „Дністра“ при уділюванню позички.

Житєві обезпечєня приймає „Дністер“ для
Краківського Товариства, а провізїю від таких
обезпечєнь відступає „Дністер“ на добродійні
цїли.

Поясненнн до обезпечєнь уділяє Дирекція
або агенти

Агенції „Дністра“ находять ся в кождім
містї і в многих селах; там, де єще не ро-
бить инший агент „Дністра“, можуть пись-
менні селяни старати ся о уділенє агенції.
До тепер дістали агенти 969 507 К провізії.

Фонди Товариства 31/12 1906:

Фонд резервовий	К 846.189 20
„ резерви премій	„ 350.110 —
„ на звороти	„ 16.110 —
„ на ріжницю курсів	„ 29.866 35
„ резерви спеціальної	„ 31.040 73
„ ємерит урядників	„ 185.810 21
инші фонди заосмотрєня	„ 25.000 —

Селяне! асекуруйте ся від шкід огневих!

Артист-маляр

Євген Турбацкий

Львів, ул. Пекарська ч. 43.

поручає ся при окрашенннх церков; образи
до іконостасів, історичні, портрети і т. д.

(22—?)